

Viite VM111:00/2016

SIJOITUSRAHASTOLAINSÄÄDÄNNÖN KOKONAISUUSUUDISTUS - TYÖRYHMÄMUISTIO (VALTIOVARAINMINISTERIÖN JULKAISU - 5/2018)

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa otsikkoasiassa. Työ- ja elinkeinoministeriö on tarkastellut muistiota yhtäältä kuluttajansuojan ja toisaalta tilinpäätösinformaation kannalta.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää hyvänä, että muistiossa on otettu huomioon kuluttajansuojan näkökulma ja että työryhmässä on ollut edustaja Kilpailu- ja kuluttajavirastosta.

Tilinpäätösinformaatiota koskevien ehdotusten osalta työ- ja elinkeinoministeriö esittää lausuntonaan seuraavan.

1. Rahastoyhtiön ja sijoitusrahaston tilinpäätöksen rakenne – Ehdotetun 7:4 §:n ensimmäinen virke

Työryhmän ehdotus säännökseksi tilinpäätöksen rakenteesta on seuraava (ehdotettu 7:4.1 § ensimmäinen virke): *"Kultakin tilikaudelta on laadittava erikseen rahastoyhtiön ja kunkin sijoitusrahaston osalta tilinpäätös, joka käsittää tuloslaskelman ja taseen sekä tuloslaskelman ja taseen liitteenä ilmoitettavat tiedot."* Lisäksi työryhmäehdotuksen mukaisesti tuloslaskelma- ja tasekaavoista ja liitetiedoista säädettäisiin ministeriöasetuksella, kun taas Finanssivalvonta puolestaan antaisi tarkemmat laadintamääräykset (7:4.3 ja 7:4.5 §).

1.1 Kiinnitämme huomiota siihen, että ehdotuksessa muotoiltu tilinpäätöksen käsite on suppeampi kuin yleisessä kirjanpitolaissa (1336/1997; jäljempänä "*KPL*"): Huomiotta jää *KPL* 3:1.2 §, joka edellyttää aina *vertailutiedon* esittämistä viimeistä edelliseltä tilikaudelta kustomakin taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman erästä.

1.2 Työryhmäehdotus ei myöskään tunne *KPL* 3:1.1 §:n 3 kohdassa tarkoitettua *rahoituslaskelmaa*, joka mainitun lainkohdan mukaan tulee laadittavaksi, jos kirjanpitovelvollinen on *KPL* 1:4c §:n määrittelemä suuryritys tai *KPL* 1.9 §:ssä tarkoitettu yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö.

1.3 Toisaalta voimassaoleva asetus luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta (76/2018) velvoittaa rahoituslaskelman laadintaan 13 §:n mukaisesti, mutta tästä asiasta säätämistä ei mainita työryhmäehdotuksessa. Työryhmäehdotusta vastaavalla nykyisen sijoitusrahastolain (48/1999) 39.1 §:n enimmäisestä virkkeestä puuttuu maininta rahoituslaskelman sisällyttämisestä tilinpäätökseen ("Kultakin tilikaudelta on laadittava erikseen rahastoyhtiön ja kunkin sijoitusrahaston osalta tilinpäätös, joka käsittää tuloslaskelman ja taseen sekä tuloslaskelman ja taseen liitteenä ilmoitettavat tiedot."), joten 39.3 §:n valtuutus valtiovarainministeriölle säätää tilinpäätöksestä tarkemmin ei ulotu rahoituslaskelmaan tälläkään hetkellä.

1.4 Edellä mainitut vertailutiedot ja mahdollinen rahoituslaskelma jäisivät siten tilinpäätössääntelyn ulkopuolelle. Tämä ei voine olla tarkoituksena. Selvyyden vuoksi esitämme, että tilinpäätöksen rakenteen osalta 7:4.1 §:ssä viitattaisiin yleiseen KPL:iin esimerkiksi seuraavasti: "***Tilikaudelta on laadittava erikseen rahastoyhtiöstä ja kustakin sijoitusrahastosta kirjanpitolain (1336/1997) 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettu tilinpäätös.***"

1.5 Esittämämme muotoilu ei vaikuttaisi siihen, että – kuten työryhmäehdotuksessa – yhtäältä valtiovarainministeriölle kuuluisi asetuksenanto-oikeus laskelmakaavoista ja liitetiedoista sekä rahoituslaskelmasta ja toisaalta Finanssivalvonnalle oikeus tarkempien määräysten antamiseen.

2. Toimintakertomus – Ehdotetun 7:4.1 §:n toinen virke

Työryhmän ehdotus säännökseksi toimintakertomukseksi on seuraava (ehdotettu 7:4.1 § toinen virke): "*Tilinpäätökseen on liitettävä toimintakertomus.*" Lisäksi työryhmä ehdottaa 7:4.2 §:ksi säännöstä, jonka mukaan "*Rahastoyhtiön tilinpäätökseen sovelletaan luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 12 luvun 1 ja 3–10 §:ää.*" [äljempänä "**LLL**"]

2.1 Kiinnitämme huomiota siihen, että ehdotettu 7:4.2 § koskee yksinomaan rahastoyhtiötä. Tarkoituksena ilmeisesti on, ettei viittaus LLL 12:1 ja 12:3–10 §:ään ulotu yksittäisiin sijoitusrahastoihin.

2.2 Lisäksi huomautamme, että viitatuista säännöksistä LLL 12:5 § koskee toimintakertomusta eikä tilinpäätöstä. Katsomme, että edellä mainittua työryhmäehdotusta 7:4.2 §:ksi on tarpeen täydentää, jotta vältettäisiin tulkinta siitä, että LLL 12:5 §:ssä tarkoitetut tiedot tulisi esittää toimintakertomuksen sijasta rahastoyhtiön tilinpäätöksessä. – Täydennettynä 7:4.2 § kuuluisi seuraavasti: "***Rahastoyhtiön tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sovelletaan luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) -***" (täydennysehdotus alleviivattuna).

2.3 Kiinnitämme huomiota myös ehdotuksessa viitatus LLL 12:5 §:n toiseen virkkeeseen, jonka mukaan "*[t]oimintakertomukseen on sisällytettävä vakavaraisuuslaskelma, jossa annetaan tiedot kirjanpitovelvoitteen 10 luvun 1–3 §:ssä tarkoitetusta omien varojen määrästä ja omien varojen vähimmäismäärästä.*" Kuitenkin työryhmäehdotus sisältää erikseen oman säännöksen rahastoyhtiön omien varojen vähimmäismäärästä (ehdotettu 5:3 §). – Pällekkäisyyden välttämiseksi viittausta LLL 12:5 §:ään on siten tarpeen täsmentää esimerkiksi seu-

raavasti: ***"Rahastoyhtiön tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sovelletaan luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 12 luvun 1 ja 3—10 §:ää lukuunottamatta 5 §:n toista virkettä"*** (täydennysehdotus alleviivattuna).

2.4 Lisäksi työryhmäehdotuksessa valtuutetaan valtiovarainministeriö säätämään asetuksella toimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista (ehdotettu 7:4.3 §). Toisaalta Finanssivalvonnan määräysenantovaltuus rajautuu ehdotetun 7:4.5 §:n ensimmäisessä virkkeessä yksinomaan tilinpäätökseen. Finanssivalvonnan määräysenantovalta tosin rajoittuu luottolaitoksissakin yksinomaan tilinpäätökseen LLL 12:2.2 §:n perusteella. – Jos tarkoitus on ulottaa Finanssivalvonnan toimivalta myös toimintakertomukseen, on ehdotusta 7:4.5 §:ää tarpeen täydentää esimerkiksi seuraavasti: ***"Finanssivalvonta antaa tarkemmat määräykset 1 momentissa tarkoitetun tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta."***

3. Oikean kuvan antava selostus toimintakertomuksessa vs. vastuuhenkilöiden lausuma tilinpäätöksestä

Pidämme huomionarvoisena myös ehdotetun 7:4.2 §:n viittausta LLL 12:5 §:n ensimmäiseen virkkeeseen, jonka mukaan ***"[t]oimintakertomuksessa on annettava oikean kuvan antava selostus kirjanpitovelvollisen toiminnan kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista."***

3.1 Edellä viitatus voimassa olevan LLL12:5 § perustelut (HE 151/2017 s. 219) kuuluvat seuraavasti: ***"Pykälää ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan arvopaperimarkkinalain 7 luvun 6 §:ää sen lailla 1445/2016 muutetussa muodossaan, jolla tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sisältö eriytettiin toisistaan. Arvopaperimarkkinalain mainittu säännös perustuu avoimuusdirektiivin 4 artiklan 2 kohdan c alakohtaan. Avoimuusdirektiivin säännös on niin ikään yhdenmukainen tilipäätösdirektiivin 19 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan kanssa. Luottolaitoslain toimintakertomusta koskeva säännös on perusteltua muuttaa yhdenmukaiseksi arvopaperimarkkinalainsäädännön kanssa kirjanpitovelvollisten yhdenmukaisen kohtelun varmistamiseksi sekä tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi. Lainkohdassa mainituista tärkeistä seikoista, joista selostus on annettava, säädetään tarkemmin valtiovarainministeriön asetuksessa luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä."***

3.2 Kiinnitämme huomiota siihen, että perusteluissa viitatus avoimuusdirektiivin (2004/109/EU) 4.2.c artiklassa säädetään seuraavaa: ***"[v]uositilinpäätöksen on sisällettävä liikkeeseenlaskijan vastuullisten henkilöiden, joiden nimet ja tehtävät on ilmoitettava selvästi, antamat lausunnot siitä, että - - tilinpäätösasiakirjat antavat heidän parhaan ymmärryksensä mukaan oikean ja riittävän kuvan - - varoista, veloista, taloudellisesta asemasta sekä voitosta tai tappiosta ja että toimintakertomuksessa on todenmukaisen kuvan antava selostus - - liiketoiminnan kehittymisestä ja tuloksesta sekä tilasta, mukaan luettuna kuvaus merkittävimmistä niistä uhkaavista riskeistä ja epävarmuustekijöistä"***.

3.3 Edeltävästä lainauksesta ilmenee, että viitatus 4.2.c artiklan sisältö on laajempi kuin mitä säädetään LLL 12:5 §:n ensimmäisessä

virkkeessä. Artiklan vaatimusta vastuullisten henkilöiden lausunnosta ei ole Suomessa saatettu voimaan myöskään arvopaperimarkkinalain (742/2012; ”**AML**”) 7:6.1 §:ssä, joka kohdistuu yksinomaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sisältöön: ”*Tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva - - toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksessa on annettava oikean kuvan antava - - toiminnan kehittymisestä ja tuloksellisuudesta, taloudellisesta tilanteesta sekä niihin kohdistuvista merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.*”

3.4 Jos valtiovarainministeriön tarkoituksena on ulottaa avoimuusdirektiivin 4.2.c:n artiklassa asetetut vaatimukset myös rahastoyhtiötä kohtaan, tulisi tästä säätää selvemmin mainitun artiklan mukaisesti. Tässä tarkoituksessa voitaisiin esimerkiksi täydentää ehdotusta 7:4.1 §:n kolmannella virkkeellä, jolloin säännös kuuluisi kokonaisuudessaan seuraavasti: ”*Tilikaudelta on laadittava erikseen rahastoyhtiöstä ja kustakin sijoitusrahastosta kirjanpitolain (1336/1997) 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettu tilinpäätös. Tilinpäätökseen on liitettävä toimintakertomus. Rahastoyhtiön vastuullisten henkilöiden on annettava lausunto yhtäältä siitä, että tilinpäätös antaa heidän parhaan ymmärryksensä mukaan oikean ja riittävän kuvan rahastoyhtiön ja sen konsernin varoista, veloista, taloudellisesta asemasta sekä voitosta tai tappiosta, ja toisaalta siitä, että toimintakertomuksessa on todenmukaisen kuvan antava selostus rahastoyhtiön ja sen konsernin liiketoiminnan kehittymisestä ja tuloksesta sekä tilasta, mukaan luettuna kuvaus merkittävimmistä niistä uhkaavista riskeistä ja epävarmuustekijöistä.*”

3.5 Huomautamme vielä, että tässä yhteydessä on syytä tarkentaa AML 7:6 §:ää edellä esitettyä vastaavalla tavalla Suomea velvoittavan avoimuusdirektiivin (2004/109/EU) voimaansaattamiseksi artiklan 4.2.c:n mukaisesti.

3.6 Viimeksi mainitun lainkohdan esitoissa (HE 201/2016 s. 11) kuvataan avoimuusdirektiivin vaatimuksia seuraavasti (s. 11): ”- - ei ole estettä arvioida uudelleen avoimuusdirektiivin täytäntöönpanoa arvopaperimarkkinalaissa ja muuttaa säännöstä niin, että sen sanamuoto vastaisi täsmällisemmin avoimuusdirektiivin 4 artiklan 2 kohdan c alakohtaa. Artiklakohdassa edellytetään, että toimintakertomuksessa on oltava oikean kuvan antava selostus yrityksen liiketoiminnan kehittymisestä ja tuloksesta sekä yrityksen tilanteesta, mukaan luettuna kuvaus yritystä koskevista merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.” [Samankaltainen lausuma on HE 201/2016:n yksityiskohtaisissa perusteluissa sivulla 40.]

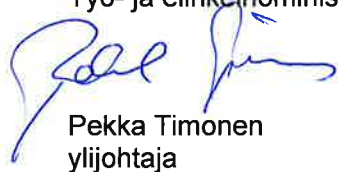
3.7 Juuri esitetyssä AML 7:6 §:n esityölausumassa siteerataan kuitenkin ilmeisesti vahingossa tilinpäätösdirektiivin (2013/34/EU) 19.1:n ensimmäistä kappaletta sanatarkasti eikä avoimuusdirektiivin 4.2.c artiklaa, joka on jäljennetty kokonaisuudessaan edellä kohtaan 2.6. – Artiklojen sisältö poikkeaa toisistaan niin selvästi, että lainkohtaa on syytä täsmentää avoimuusdirektiivin edellyttämällä tavalla.

3.8 Esimerkiksi *Englannissa* mainitun artiklan mukainen ”vastuulausuma” on implementoitu sikäläisen valvontaviranomaisen (Finan-

cial Conduct Authority, FCA) määräyskokoelmaan (Disclosure Guidance and Transparency Rules sourcebook - Chapter 4: Periodic Financial Reporting) kohdaksi 4.1.12: "(1) *Responsibility statements must be made by the persons responsible within the issuer. (2) The name and function of any person who makes a responsibility statement must be clearly indicated in the responsibility statement. (3) For each person making a responsibility statement, the statement must set out that to the best of his or her knowledge: (a) the financial statements, prepared in accordance with the applicable set of accounting standards, give a true and fair view of the assets, liabilities, financial position and profit or loss of the issuer and the undertakings included in the consolidation taken as a whole; and (b) the management report includes a fair review of the development and performance of the business and the position of the issuer and the undertakings included in the consolidation taken as a whole, together with a description of the principal risks and uncertainties that they face.*"

3.9 Edellä kohdissa 2.8 – 2.12 kohdissa kuvattu tarkennus on tarpeen tehdä myös LLL 12:5 §:ään, jos valtiovarainministeriön tarkoituksena on ulottaa avoimuusdirektiivin 4.2.c:n artiklassa asetetut vaatimukset myös luottolaitoksille.

Työ- ja elinkeinoministeriö

Pekka Timonen
ylijohtaja

Timo Kaisanlahti
johtava asiantuntija

JAKELU

valtiovarainministeriö

TIEDOKSI

työ- ja elinkeinoministeriön kirjaamo

